

5. 5. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předžalobní výzva k plnění podle 142a občanského soudního řádu

Zdánlivě nemůže být pro věřitele či jeho advokáta nic jednoduššího, než sepsat a dlužníkovi zaslat předžalobní výzvu ke splnění povinnosti. Ani samotné ustanovení § 142a občanského soudního řádu nepůsobí na první pohled zvláště složitě. K tomu, aby byla žalobci přiznána proti žalovanému i náhrada nákladů řízení, totiž nestačí, že žalobce byl v řízení o splnění povinnosti úspěšný, ale vedle toho musí být splněna rovněž podmínka, že žalobce žalovanému nejméně 7 dnů před podáním žaloby výzvu k plnění, a to na jeho poslední známou adresu pro doručování. Pokud tak žalobce neučiní, soud mu náhradu nákladů řízení proti žalovanému nepřizná, ledaže by pro to byly důvody zvláštního zřetele vhodné.

Rödl & Partner

Toto zákonné ustanovení bylo začleněno do občanského soudního řádu s účinností od 1. ledna 2013 novelou provedenou zákonem č. [396/2012](#) Sb. a po více než roce jeho aplikace v soudní praxi lze konstatovat, že věřitele světlé zítřky spojené s lepší a rychlejší vymahatelností práva zřejmě nečekají. Původní chvályhodný záměr zákonodárce, vycházející ze snahy zabránit bagatelním sporům zahajovaným proti překvapeným dlužníkům s cílem „vydělávat“ na nákladech řízení, měl a nadále jistě má svá pozitiva. Předžalobní výzva však v mnoha případech přinesla těžkosti jiným věřitelům, zejména větším či menším podnikatelům, kteří již tak dost těžko vymáhají pohledávky vůči svým odběratelům či zákazníkům. Soudy totiž přistoupily k výkladu daného ustanovení velice formalisticky, až nadměru pečlivě a v mnoha případech také bez patřičného zohlednění povahy toho daného sporu. Jak tedy napsat správnou předžalobní výzvu, u které se procento úspěšnosti přiznání náhrady nákladů řízení zvýší? Pokusíme se uvést alespoň ty nejzásadnější požadavky, které by měla předžalobní výzva vždy splňovat, a přehled chyb, kterých by se žalobci měli zvláště vyvarovat, neboť jsou to oni, kdo nesou důkazní břemeno ohledně splnění požadavků kladených v § 142a občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“).

V jakých případech předžalobní výzvu zasílat?

Ustanovení § 142a o.s.ř. vyžaduje po žalobci, aby předžalobní výzvu zaslal v případě, že bude žalovat o splnění povinnosti. Nemusí se přitom nutně jednat pouze o žaloby na peněžité plnění, ale i o jiné druhy plnění, například na vydání věci atp. Pokud si věřitel není jistý, je tedy vždy lepší výzvu zaslat. Ve většině případů soudy požadují doložení výzvy i v rozkazních řízeních (výjimkou bylo například rozhodnutí Krajského soudu v Plzni, sp.zn. 14 Co 264/2013 ze dne 31. května 2013), a to včetně řízení směnečných. Obzvláště u posledně jmenovaných řízení je dle našeho názoru tento požadavek přinejmenším diskutabilní, neboť již samotná prezentace směnky je fakticky výzvou k plnění. Pokud se tedy směnečný dlužník k předložení směnky nedostaví anebo sice dostaví, ale směnečný peníz neuhradí, je zřejmé, že další výzva je již pouhou nadbytečnou formalitou, která brzdí „rychlost“ směnečného řízení. Nicméně s odkazem na to, že předžalobní výzva je institutem práva procesního,

kdežto prezentace směnky má hmotněprávní charakter (příčemž důkazní břemeno o předložení nese vždy směnečný dlužník) a nelze tyto dva aspekty zaměňovat, soudy zaslání předžalobní výzvy prozatím vyžadují (lze odkázat např. na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. října 2013, č.j. 2 Cmo 200/2013-52). Nelze přitom spoléhat na to, že by soudy právě v těchto věcech shledávaly důvody zvláštního zřetele vhodné k tomu, aby náhradu nákladů přiznávaly

Komu zaslat výzvu?

Předžalobní výzva musí být adresována dlužníkovi a pokud je dlužníků více, tak samozřejmě každému z nich zvlášť, a to včetně ručitelů. Opatrnost je nutná zejména v případech, kdy mají být žalováni právě i ručitelé. Podle předchozí právní úpravy v občanském a obchodním zákoníku a podobně i v novém občanském zákoníku je věřitel povinen nejdříve dlužníka vyzvat písemně k uhrazení dluhu v přiměřené lhůtě a až poté se může domáhat splnění dluhu na ručiteli. Před soudní výzvou ručiteli by tak dle našeho názoru měla následovat až po uplynutí přiměřené lhůty stanovené věřitelem dlužníku hlavnímu. Pro úplnost je třeba dodat, že podle zrušeného obchodního zákoníku, ale i nového občanského zákoníku, nemusí věřitel hlavnímu dlužníku písemnou výzvu s přiměřenou lhůtou zasílat, je-li nepochybné, že dluh nesplní. Toto ustanovení však nelze zaměňovat s předžalobní výzvou dle § 142a o.s.ř. Máme za to, že je jistější i takovému hlavnímu dlužníkovi zaslat předžalobní výzvu dle § 142a o.s.ř. a raději nespoléhat na to, že okolnosti, ze kterých se může zdát nepochybné dle hmotněprávní úpravy, že dlužník nesplní, budou postačovat k naplnění „důvodů zvláštního zřetele hodné“ vyžadované procesní úpravou v § 142a odst. 2 o.s.ř.

Kam zaslat výzvu?

Z dikce § 142a odst. 1 o.s.ř. vyplývá, že výzva musí být odeslána na poslední známou adresu žalovaného, resp. dlužníka. V praxi to znamená, že soudy zpravidla vyžadují zaslání písemné výzvy nejlépe poštovní přepravou na adresu, která zejména vyplývá již z obsahu důkazního materiálu přiloženého k žalobě (například adresa uvedená ve smlouvě). Pokud žalobce uvede ve výzvě jinou adresu (kupříkladu i tu, kterou mu dlužník sdělil telefonicky), musí se připravit, že soud bude požadovat, aby prokázal, že byla skutečně adresou jemu posledně známou. V praxi jsme se však již také setkali s následujícím případem. Ze všech smluvních dokumentů, stejně jako ze zápisu v obchodním rejstříku, adresa dlužníka (právnícké osoby), na kterou byla výzva zaslána, jednoznačně vyplývala. Soud ale i přesto po žalobci vyžadoval, aby prokázal, že taková adresa je skutečně jemu poslední známou adresou.

Jak zaslat výzvu?

V každém případě lze doporučit zaslat výzvu takovým způsobem, aby byl věřitel schopen prokázat soudu, že byla skutečně odeslána. Pro tyto účely soudy vyžadují předložení minimálně podacího lístku či záznamu doručovatele v knize odchozí pošty. Samozřejmě, že písemná dodejka či doručenka datové schránky s potvrzením, že byla dlužníkovi výzva skutečně doručena, je důkazem par excellence. Mnohdy se ale písemnost vrátí s poznámkou o nedoručení. Zákonné ustanovení vyžaduje nicméně pouhé „zaslání“, nikoliv doručení dlužníkovi. Základem je tedy dostat výzvu do sféry dispozice dlužníka na věřiteli poslední známé adrese. Pokud se dlužník na takové adrese nevyskytuje či si poštu nevyzvedává, nemělo by to jít k tíži žalobce.

Dovolíme si poznamenat, že v obchodní i běžné denní praxi 21. století je naprosto obvyklé, že spolu věřitel s dlužníkem komunikují elektronickou cestou. Zpráva zasláná přes datovou schránku či email podepsaný elektronickým podpisem by požadavek zákona na „zaslání“ předžalobní výzvy splňovat mohla. Nicméně v běžné soukromoprávní sféře se tyto způsoby komunikace vyskytují zatím poměrně vzácně.

Co se týče zasílání výzev „obyčejnými“ emaily, přikláněli bychom se k větší opatrnosti. Výše popsanému formalistickému přístupu soudů ohledně prokazování skutečného zaslání výzvy a jejího určení na poslední známou adresu by běžná emailová komunikace nemusela vyhovovat.

Kdy zaslat výzvu?

Ustanovení § 142a o.s.ř. jednoduše stanoví, že by měla být výzva odeslána nejméně 7 dnů před podáním žaloby. Takové určení samozřejmě vyvolává otázku, kdy nejdříve je možné výzvu zaslat a jak dlouho může být ještě postačující pro přiznání nákladů řízení. Odpovědí na první z nich je, že je nejlepší vyzývat až poté, co se dostane dlužník do prodlení. Zaslání výzvy před splatností může přinést v soudním řízení problém. Co se týče otázky druhé, lze doporučit výzvu co nejvíce aktuální. Pokud sice věřitel dlužníka vyzve k plnění a žalobu například podá až za dva roky (typicky těsně před promlčením), hrozí, že výzva nebude dostatečně splňovat svůj základní účel. Tím je upozornění dlužníka na riziko, že pokud nesplní svoji povinnost ve stanovené době, bude podána žaloba. Jsme ale toho názoru, že pokud dlužník, například po dvou letech od doručení výzvy, jaksi „zapomene“ na svůj dluh, nemělo by to jít automaticky k tíži věřitele. Každý je povinen své dluhy plnit a dodržovat povinnosti, k nimž se smluvně zavázal. V bagatelních sporech může mít sankce nepřiznání náhrady nákladů řízení pro nezaslání aktuální výzvy svůj význam, ale zvláště ve vztazích mezi podnikateli si jsou dlužníci dobře vědomi svých závazků.

Jakou částku do výzvy napsat?

Odpověď na tuto otázku velmi úzce souvisí s předchozí. Základem je tedy vyzvat dlužníka k uhrazení splatného závazku. Ten je samozřejmě dobré řádně specifikovat (například odkazem na smlouvu, fakturu) a vyčíslit případně i s příslušenstvím. Problém může nastat, pokud dluh postupem času narůstá (například před podáním žaloby se stane splatným další nájemné či splátka, zvyšuje se postupně škoda apod.). Praxe soudu je taková, že pokud částka v předžalobní výzvě neodpovídá částce žalované (zejména je žalovaná částka vyšší), je nutné předložit soudu pádné argumenty, proč tomu tak je. Lze tedy doporučit výzvy posílat nejen krátce před podáním žaloby (tedy minimálně 7 dnů), ale také v nich uvést, že se blíží splatnost další částky (splátky), škoda se denně zvyšuje o alespoň přibližně určenou částku apod., ačkoliv se to samozřejmě musí každému jevit logické. Doplníme pouze, že součástí předžalobní výzvy by zajisté měla být i určitá lhůta k plnění (minimálně 7 dnů), jejímž marným uplynutím věřitel může alespoň s relativním klidem zahájit vymáhání u soudu.

Je pohrůzka soudem nutnou náležitostí?

Ačkoliv občanský soudní řád přímo nestanoví, že je nutné v předžalobní výzvě „pohrozit“ přímo soudním řízením, v odborné sféře se objevují názory, že i v případě absence takové pohrůzky nesplňuje výzva zákonné náležitosti, respektive její zákonný účel. Vzhledem k tomu, že uplatnění nároku věřitele cestou soudní žaloby je jedinou legální cestou jak se domoci plnění za předpokladu, že se s dlužníkem nelze dohodnout jinak, jsme toho názoru, že člověku průměrného rozumu musí být jasné, že tato alternativa může nastat a že je s tím spojena i náhrada nákladů řízení. Pokud by soud odmítl přiznat žalobci náklady řízení právě z důvodu výslovného neuvedení pohrůzky soudem, bylo by možné toto pokládat již opravdu za zbytečný, až absurdní formalismus. Nicméně v praxi budou takové případy vzácné.

Výše jsme se pokusili čtenáře provést alespoň základními úskalími, které jsou spojeny s předžalobními výzvami podle § 142a občanského soudního řádu. Další nástrahy, kterých se bude muset potencionální žalobce vyvarovat, přinese jistě další soudní praxe. Můžeme tak doufat, že se soudy přikloní při posuzování předžalobních výzev k méně formálnímu přístupu a budou reflektovat aspekty konkrétního sporu. Stále je totiž nutné mít na paměti, že je to především dlužník, který nesplnil svoji povinnost a zapříčinil tak, že věřitel musí vynakládat nemalé částky a energii na

vymáhání plnění dlužníka.

JUDr. Pavel Koukal,
advokát/Associate Partner

Mgr. Lenka Hanková,
advokátka

[Rödl & Partner, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

Fax: +420 236 163 799

e-mail: prag@roedl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)

- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)